

فارسی پنجم دبستان - کل کتاب

۱- در بین واژه‌های زیر، چند کلمه اشتباه معنی شده است؟

«بهبودی: تندرستی - تیره‌دل: عصبانی - شکرانه: مبارکی - تأمل کردن: اندیشیدن - ابرام: مهربانی - کاوید: تلاش کرد - یاس: نامهربانی - ماهر: دانا - حیرت آور: شگفت‌انگیز»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۲- معنی عبارت کدام گزینه، درست بیان نشده است؟

(۱) چو ایران نباشد، تن من مباد: اگر قرار است که ایران نابود شود، از خدا می‌خواهم که من هم نیست و نابود شوم.

(۲) بدین بوم و بر، زنده یک تن مباد: [از خدا می‌خواهم] هیچ‌کس در این سرزمین زنده نباشد.

(۳) وقتی که اسکندر آهنگ ایران کرد: وقتی اسکندر با لشکریانش به ایران حمله کرد.

(۴) من، آریوبرزن فرزند ایرانم، در آخرین سنگر اینک تنم، جانم: من آریوبرزن، یک ایرانی هستم. در آخرین سنگر برای دفاع از کشورم حاضر به فدا کردن جان و تنم هستم.

۳- معنی کلمات مشخص‌شده‌ی بیت زیر در کدام گزینه به ترتیب درست آمده است؟

«اجزای خاک مرده، به تأثیر آفتاب / بستان میوه و چمن و لاله‌زار کرد،

(۱) مجموعه - تابش - گلزار - محل رویدن انواع گل

(۲) بخش‌ها - طلوع - باغ انگور - محل رویدن گندم

(۳) مجموعه - اثر گذاشتن - علفزار - محل رویدن سبزه

(۴) بخش‌ها - نفوذ کردن - باغ - محل رویدن انواع گل

۴- چه تعداد از واژه‌های زیر با «نویس» ترکیب می‌شوند؟

«قصه / روان / پاک / موسیقی / رنج / شریف / نمایش‌نامه»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۵- در میان واژه‌های زیر، چند کلمه از نظر املائی صحیح نوشته شده‌اند؟

«مسئله، حوس، محمدبن ذکریای رازی، خصمت، فضیلت، مودی، خوشنود»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۶- کدام یک از گزینه‌های زیر، درباره‌ی «خوب گوش دادن» است؟

- ۱) نصیحت گوش کن جانا که از جان دوست‌تر دارند/ جوانان سعادت‌مند، پند پیر دانا را
- ۲) شنیدستم که شهبازی کهتسال / کیوتر بچه‌ای را کرد دنبال (شهباز: حیوانی شکارچی)
- ۳) دادند دو گوش و یک زبانت ز آغاز / یعنی که دو بشنو و یکی بیش مگوی
- ۴) چشم اگر با دوست داری گوش با دشمن مکن / تیرباران قضا را جز رضا جوشن مکن (قضا: حکم الهی - جوشن: زره)

۷- مخالف واژه‌ی «بیم» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) در تو تنها عشق و مهر مادری است / شیوه‌ی ما، عدل و بنده‌پروری است
- ۲) جهانی بدین خوبی آراستی / برون ز آن که یاری‌گری خواستی
- ۳) خوش است درد که باشد امید درمانش / دراز نیست بیابان که هست پایانش
- ۴) جز در تو قبله نخواهیم ساخت / گر ننوازی تو که خواهد نواخت؟

۸- مترجم کتاب «گلدان خالی»، نویسنده‌ی داستان «زیرکی»، و شاعر شعر «چنار و کدوبن»، به ترتیب در کدام گزینه

آمده است؟

۱) دمی - محمد عوفی - نظامی	۲) نورا حق‌پرست - محمد عوفی - ناصر خسرو
۳) دمی - سعدی - ناصر خسرو	۴) نورا حق‌پرست - سعدی - نظامی

۹- کدام گزینه، جمله‌ی گسترش‌یافته‌ی عبارت «از موزه بازدید کردیم»، نمی‌تواند باشد؟

- ۱) ما همگی می‌خواهیم، امروز از موزه بازدید کنیم.
- ۲) ما دیروز صبح از موزه بازدید کردیم.
- ۳) من و هم‌کلاسی‌هایم، دیروز از موزه بازدید کردیم.
- ۴) من و هم‌کلاسی‌هایم به همراه معلمان مدرسه، از موزه بازدید کردیم.

۱۰- در کدام گزینه، کلمه‌ای وجود دارد که همانند واژه‌ی «شگفت‌انگیز» ساخته شده است؟

- ۱) جام می و خون دل، هر یک به کسی دادند / در دایره‌ی قسمت، اوضاع چنین باشد
- ۲) کی شعر تر انگیزد، خاطر که حزین (ناراحت) باشد / یک نکته از این معنی، گفتیم و همین باشد
- ۳) آن نیست که حافظ را رندی بشد از خاطر / کاین سابقه‌ی پیشین تا روز پسین باشد
- ۴) هر کو نکند فهمی زین کلک (قلم) خیال‌انگیز / نقشش به حرام از خود صورتگر چین باشد

۱۶- با توجه به شعر حفلی «بال در بال پرستوها، کدام گزینه صحیح نوشته نشده است؟

- ۱) جامه‌ای از عطر نرگس‌ها به تن / شالی از پروانه‌ها بر روی دوش
- ۲) باز می‌پیچد میان خانه‌ها / بوی اسفند و گلاب و بوی عود
- ۳) هر کجا سرگرم صحبت می‌شوند / باز هم فواره‌ی گنجشک‌ها
- ۴) باغبان هم، باغبان نوبهار / بر سر هر شاخه‌ای گل می‌زند

۱۷- کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«ای بهار از دگران کارگشایی مطلب / که خدا کارگشای دل کارآگه ماست،

- ۱) ای همه هستی ز تو پیدا شده / خاک ضعیف از تو توانا شده
- ۲) توحیدگوی او، نه بنی آدم‌اند و بس / هر بلبلی که زمزمه بر شاخسار کرد
- ۳) جز در تو قبله نخواهیم ساخت / گر نوازی تو، که خواهد نواخت؟
- ۴) در او هر چه بگفتند از کم و بیش / نشانی داده اند از دیده‌ی خویش

۱۸- با توجه به متن درس «دفاع از میهن»، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) هنگام حمله‌ی اسکندر به ایران، دویست سال از تأسیس حکومت هخامنشی گذشته بود.
- ۲) اسکندر از سوی غرب و از کشور مقدونیه به ایران حمله کرد.
- ۳) اسکندر به کمک یکی از اسیران جنگی توانست سپاه آریوبرزن را محاصره کند.
- ۴) آریوبرزن توانست حلقه‌ی محاصره‌ی دشمن را بشکافد و خود را پیش از اسکندر به تخت جمشید برساند و از آن‌جا دفاع کند.

۱۹- از مصراع‌های اول دو بیت زیر، به ترتیب چه مفاهیمی دریافت می‌شود؟

الف) همان‌گه، بیایم چو ابر سپاه / بی آزارت آرم، بدین جایگاه

ب) دل سام شد چون بهشت برین / بر آن پاک فرزند، کرد آفرین

۱) سرعت - خوشحال شدن	۲) سرعت - پاک شدن
۳) خشم - خوشحال شدن	۴) خشم - پاک شدن

۲۰- بیت کدام گزینه، با مصراع دوم بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

«گه تدبیر، عاقل باش و بینا / ره امروز را مسپار فردا،

- ۱) بدین شکفتگی امروز، چند غره (مغرور) شویم / چو روشن است که پژمردگان فرداییم
- ۲) از امروز کاری به فردا ممان / که داند که فردا چه آید زمان
- ۳) با روزی خویش باش خرسند / راهی که نه راه توست، مسپار
- ۴) ای دل، عبث (بیهود) مخور غم دنیا را / فکرت مکن نیامده فردا را

- ۱- گزینه‌ی «۳»
 معنای صحیح واژه‌هایی که نادرست معنا شده‌اند:
 تیره‌دل: سیاه‌دل، نامهربان، بداندیش، سنگ‌دل / ایرام: پافشاری کردن در کاری، اصرار داشتن / یأس: ناامیدی، دل‌سردی / ماهر: کاردان. کسی که کاری را به خوبی انجام می‌دهد.
- ۲- گزینه‌ی «۳»
 «وقتی که اسکندر آهنگ ایران کرد»، یعنی وقتی اسکندر تصمیم گرفت که به ایران حمله کند. آهنگ انجام کاری، کنایه از قصد انجام دادن کاری است.
- ۳- گزینه‌ی «۴»
 معنی کلمه‌ها:
 اجزا: بخش‌ها، پاره‌ها / تأثیر: نفوذ کردن، اثر گذاشتن / بستان: باغ میوه، گلستان / لاله‌زار: محل روییدن انواع گل، باغ، چمن‌زار، گلزار، گلستان
- ۴- گزینه‌ی «۳»
 قصه + نویس ← قصه‌نویس / روان + نویس ← روان‌نویس / پاک + نویس ← پاک‌نویس / نمایش‌نامه + نویس ← نمایش‌نامه‌نویس
- ۵- گزینه‌ی «۴»
 از هفت واژه‌ی داده شده، چهار واژه‌ی «مسئله، خصلت، فضیلت و مودت»، صحیح نوشته شده‌اند و سه واژه‌ی «هوس، محمدبن زکریای رازی و خشنود، اشتباه نوشته شده‌اند.
- ۶- گزینه‌ی «۳»
 بیش‌تر از آن‌چه حرف می‌زنیم، باید گوش دهیم: زیرا یک زبان و دو گوش داریم.
- ۷- گزینه‌ی «۳»
 «بیم» به معنی ترس و مخالف آن، «امید» است.
- ۸- گزینه‌ی «۲»
 کتاب «گلدان خالی»، نوشته‌ی دمی و ترجمه‌ی نورا حق‌پرست است.
 داستان «زیرکی»، اثر محمد عوفی است.
 شاعر شعر «چنار و کدوین»، ناصر خسرو است.
- ۹- گزینه‌ی «۱»
 جمله‌ی گسترش‌یافته، اطلاعات کامل‌تری به ما می‌دهد. در عبارت گزینه‌ی «۱»، زمان وقوع جمله‌ی اصلی تغییر کرده است، بنابراین نمی‌تواند گسترش‌یافته‌ی جمله‌ی صورت سؤال باشد.

۱۰- گزینه‌ی ۴

واژه‌ی «خیال‌انگیز» در بیت گزینه‌ی ۴، مانند واژه‌ی «شگفت‌انگیز» از ترکیب یک جزء معنادار با «انگیز» ساخته شده است.

۱۱- گزینه‌ی ۲

در گزینه‌های ۱، ۲، و ۴، لحن شعر «ستایش‌گونه» است و شاعر به «ستایش خداوند» می‌پردازد. اما در گزینه‌ی ۳، لحن شعر «داستانی و هیجانی» است.

۱۲- گزینه‌ی ۱

واژه‌های «طشت و برخواستند» نادرست هستند و صورت صحیح آن‌ها عبارت است از: «تشت و برخاستند».

۱۳- گزینه‌ی ۲

چون، در ابیات گزینه‌های ۱، ۳، و ۴، معنای «مثل و مانند» دارد. اما در بیت گزینه‌ی ۲، به معنای «به دلیل این‌که» است.

۱۴- گزینه‌ی ۲

شاعر شعر «سرای امید»، هوشنگ ابتهاج (سایه) است.

۱۵- گزینه‌ی ۳

منظور از «او» در بیت صورت سؤال، «سوار سبزیوش» است.

۱۶- گزینه‌ی ۳

صورت صحیح بیت گزینه‌ی ۳:

«در فضای باغ‌ها پُر می‌شود / باز هم فواره‌ی گنجشک‌ها

هر کجا سرگرم صحبت می‌شوند / شاخه‌ها درباره‌ی گنجشک‌ها».

۱۷- گزینه‌ی ۳

بیت صورت سؤال و گزینه‌ی ۳، هر دو به مفهوم «اعتقاد بندگان به خداوند و رحمت و کارگشایی او» اشاره می‌کنند.

۱۸- گزینه‌ی ۴

بر اساس متن درس «دفاع از میهن»، آریوبرزن توانست حلقه‌ی محاصره‌ی اسکندر را بشکافد و می‌خواست خود را به تخت‌جمشید برساند. اما سپاه اسکندر مانع او شد و راه را بر او بست. آریوبرزن بی‌باکانه مقاومت کرد تا کشته شد.

۱۹- گزینه‌ی ۱

مفهوم مصراع اول بیت «الف»: در آن زمان، با سرعت بسیار می‌آیم.

مفهوم مصراع اول بیت «ب»: سام بسیار خوشحال و دلشاد شد.

۲۰- گزینه‌ی ۲

بیت گزینه‌ی ۲، بیان می‌کند که نباید کار امروز را به فردا واگذار کرد. این مفهوم در مصراع دوم بیت صورت سؤال هم آمده است.